

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
tihu stopa naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Vir: freeweb.t-2.net
Lektoriral: ZF

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju
***1935 - +2017**

Mala vojaška spominska knjiga
vodnega poveljnika – Kranjc Marijan, podporočnik

(Zasebna zbirka, MFK, Bileća, 1958)

Sredi letošnjega decembra (2013) sem prvo voščilnico za Novo leto 2014 prejel od Toneta Medveda, enega od mojih prvih vojakov – gojencev Šole pehotnih rezervnih častnikov (ŠPRČ) v Bileći, 1957/58. Pred natančno 55 leti se je Toni Medved tudi prvi vpisal v spominsko knjigo, ki sem jo uvedel za svoje vojake – gojence 3. voda mitralješke čete II. bataljona Šole pehotnih rezervnih častnikov v Bileći. Seveda sva se srečevala in obiskovala iznad Primskovega ali pa v Ljubljani.

Tako sem pač letos iz zasebnega arhiva privlekel na dan svojo malo spominsko knjigo, v katero so moji vojaki – gojenci ŠPRČ od 1957 do 1959 vpisovali svoje pozdrave in lepe želje za prihodnost, ali pa so mi pošiljali razglednice in pisma.

Ne vem, če je kdo od mojih kolegov, vodnih poveljnikov, sploh imel takšno spominsko knjigo. Jaz sem si jo pač omislil, z namero, da zabeležim mnenja svojih vojakov in ohranim z njimi tudi nadaljnje stike. Nekaj od tega se je tudi uresničilo. Vsekakor navajam zapise vseh svojih vojakov – gojencev, ki so se vpisali v to spominsko knjigo.

Mogoče se bo kdo od njih spomnil časov našega druženja, morda pa bodo tudi njihovi otroci zvedeli kdo je bil prvi vojaški poveljnik njihovih očetov pred več kot pol stoletja ...

Uvodni zapisi (**brez prevodov**) so naslednji:

Lično – peš. potporučnik Kranjc Marijan, k-dir 3. voda mitr, čete II. bat, ŠPRO – Bileća, od 1. XI. 1957
Starešina 3. voda:

- komandir voda – potporučnik Marijan Kranjc
- komandiri odelenja: vodnici – Veselin Grdinić, Milinko Popović i Sredoje Vojnović

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
tiho stopa naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Moj prvi vod

3. vod mitr. čete II. bat., XII. razred ŠPRČ

(1. 11. 1957–20. 3. 1958)

3. vod – Bileća, november 1957

(Vir: foto-album avtorja)

Veoma sam zadovoljan. Postigli smo vrlo dobar uspeh (srednja ocena 7,82).

Svi ćemo se sećati vremena kojega smo zajedno preživeli, radosti i uspeha, teškoća i iskušenja kroz koje smo prošli.

Mislím, da smo bili dobri drugovi i da smo zajedničkim radom postigli poverenje jedan u drugoga.

Radujem se tome i želim, da se rastanemo sa lepim uspomnama.

Vaš komandir voda,

Kranjc Marijan, peš. potporučnik

*Seznam gojencev: Borovečki Ladislav, Fiderle Karlo, **Gril Ludvik**, Grujić Života, Janković Ljubomir, **Medved Tone**, Milošević Drago, Nedeljković Miodrag, Nikolovski Jovan, Novosel Stjepan, Pavlović Ante, Radović Ranko, Šokčević Svetozar, **Tominc Vladimir** in Vasiljević Svetozar*

Spominski zapisi ob zaključku šolanja 20. in 21. marca 1958:

*Dragi podporučnik! Kakor Vi sem tudi jaz zadovoljen s svojim uspehom, mogoče ga nisem niti zaslužil, pričakoval. Zelo mi je žal, ker se moram posloviti z Vami, saj sva postala dobro prijatelja. Prosim Vas, da mi oprostite zardi številnih »pripomb« med poukom, sem pač takšne narave. Upam in želim si, da se še kdaj srečava v življenju kot dobra prijatelja. **Toni Medved***

*Druže potporučniče! Ako se ponekad nadjemo u takvoj situaciji, da nemaš o čemu razgovarati, setite se nespretnog mitraljesca. **Svetozar Vasiljević***

Druže potporučniče! Bili ste sa nama uvek fer, dokazali ste, da se zajedničkim radom dosta može postići! Zato ćete mi ostati u najlepšoj uspomeni. Ako dođete u Beograd, u što ne sumnjam, setite se, da potražite vašeg pitomca (nečitljivo).

*Druže potporučniče! Nemojte misliti, da Vam sa ovim laskam, ako kažem, da ste bili fer prema nama. Ja ću Vas se rado sećati kada budemo razgovarali o našem vojničkom životu i XIII. klasi. **Vaso Radojević***

*Kaj naj rečem? Po svoji naravi nismo bili slabi, le morda smo preradi zapadali svojim slabostim. Poskušali ste nas razumeti, bili ste nam več kot samo tovariš! Gotovo sem napravil kakšno neprijetnost, verjemite mi, bilo je nenamerno! S tem majhnim opravičilom skušam to popraviti! Vi in moja vojaška doživetja v Bileći mi bodo ostala v prav prisrčnem spominu. Vaš pitomac **Vladimir Tominec***

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
tihu stopa naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

*Druže potporučniče! Došao sam u vojsku sa sasvim drugim predubeđenjem, a odlazim sa drugim. Nemojte misliti da Vam laskam ovim. Dokazali ste kako se sve može postići. Vaš pitomac **Života Grujičić***

*Druže potporučniče! Danas se rastajemo. Možda se više nikada nećemo videti. Možda sam katkada pogrešio, učinio nešto što ne treba. Molio bih Vas, da mi na kraju oprostite eventualne greške. Ostaćete mi u uspomeni kao divan starešina, čovek i drug. Iskreno rečeno, ovakvog pretpostavljenog bih želeo i u trupi ... Sve najlepše i brz odlazak iz Bileće želi Vam Vaš pitomac **Janković Ljubomir***

*Druže potporučniče! Bilo je dobro ... Uglavnome dobro. Jedino što sada, pred odlazak želim, je to, da se opet vidimo. **Milošević Drago***

*Druže potporučniče, kada bih mogao da sredim sve ove utiske zadnjih dana, sigurno sam, da bi bih morao više napisati. Ali, Vi me bar možete razumeti. Nesumljivo je vojska velika škola života, mnogi je smatraju baukom i sa time zastrašuju. Pa i ja sam prije dolaska imao slično mišljenje, a verujem, da se ne bi mnogo promenilo, da niste Vi došli za mog komandira voda. U Vama sam imao sve ono što mi je nedostajalo, naime, starešinu, druga i prijatelja. Zahvaljujući se upravo tome, imao sam vrlo prijatne trenutke kojih ću se rado sećati in često prepričavati. Vojnički život je težak, ali ste svojim odnosom i nastupanjem učinili, da će mi ostati divne uspomene koje se dugo pamte. Osećam, da bih mogao Vama još mnogo toga napisati. Ali predamnom je rastanak sa Vama i drugovima, mada su tu i tamo bile izvesne trzavice, koje se zaboravljaju, a u sećanju ostaju samo lepe uspomene. I pored toga što smo bili u ovom krševitom kraju, bilo je divno zahvaljujući upravo Vama, dragi druže potporučniče! Ako Vas put vodi pored Leskovca, bez ustručavanja svratite, jer ćete mi biti veoma mio i dragi gost, a vrata moje kuće biće Vam uvek otvorena. Mnogo sreće u životu i uspeha u radu želi Vam Vaš pitomac **Nedeljković Miodrag** (Jug-Bogdana 1).*

*Druže potporučniče! Teško mi je, da napišem sve što bih želeo, jer nemam za to dovoljno riječi. Sve su one teške, nimalo lake. Možda ćete reći da laskam, ne, jer to nisam nikad radio. Voleo bih da rastanak nije došao, da sam ostao ovde sa Vama, jer ste mi Vi pružili ono što sam želeo da nađem u Armiji. Našao sam u Vama ne samo odličnog starešinu, već čoveka, druga, prijatelja, koji će mi dugo ostati u sjećanju. Zaboravimo prošlost, jer bilo pa prošlo, a sad se spominjalo. Ako sam se prema Vama nedrugarski odnosio – oprostite, jer svi smo ljudi i grešimo, ali čovek ostaje čovek ... Ako u Vaš vod dođe moj brat, budite dobri prema njemu kao što ste bili i prema meni. Želim Vam mnogo sreće u radu sa novim pitomcima, sreće u Vašem ličnom životu i brz rastanak sa Bilećom. Nadam se, da ostajemo u lipej uspomeni jedan drugome. Pitomac **Borovečki Ladislav**.*

*Druže potporučniče! Prije svega mnogo sam Vam zahvalan na pažnji koju ste imali za vrijeme ovog našeg kratkog zajedničkog života prema meni t. j. bolje rečeno prema nama svima. Ovog časa kada se rastajemo, ne mogu, a da ne ponesem sa sobom i sve one lijepe uspomene i utiske iz Bileće, a posebno od Vas kao mog starešine. Molio bih Vas, ukoliko sam štogod pogrešno istupio prema Vama, da mi oprostite, pa da i ja Vama ostanem u lipej uspomeni, kao Vi meni. Mnogo sreće i uspeha u životu i radu želi Vam Vaš pitomac **Novosel Stjepan**.*

*Dragi podporučnik! Ob priliki mojega odhoda iz Bileće, Vas prosim, da mi oprostite za vse napake, ki sem jih morda napravil. Bili ste nam dober prijatelj, dajali ste nam pogum pri obvladovanju vojaških naporov. Želel bi, da bi se še srečali kot dobri prijatelji. Vaš pitomac **Ludvik Gril**.*

*Uvek ću se Vas rado sećati, Vaš bivši pitomac **Vasiljević Svetozar**.*

*Sada kada je došlo vreme rastanka, sada tek uviđamo, kako je to teško, i nama, a možda i Vama. Ja Vam želim mnogo uspeha u Vašem pozivu i da sa sledećim klasama postignete još bolje uspehe, nego što ste postigli sa nama. Vaš pitomac **Finderle Karlo**.*

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
tiho stopa naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

*Dragom potporučniku Marijanu! Rastanak donosi bol in teško pada na srce, ali on može da znači i novo vidjenje i nove susrete, pa će i mene kosnuti ovaj rastanak od Vas, jer sam uvideo koliko ste pristupačni, humani i da čoveku izlazite u susret kad god to zatreba. U mom sjećanju ćete ostati u lijepoj uspomeni i rad ću u civilstvu da pričam o pravom starešini, koji je razumeo kolektiv i pojedince. Nek ovaj rastanak ne bude poslednji stisak ruku, dotik od srca, već novoželjeno viđenje i prijateljski stisak ruku, Kao ja, nadam se, da su svi pitomci trećeg voda ponijeli lijepu sliku o Vama i rado Vas se sjećati. Želim Vam sve najlepše u životu i radu, pa da budete još više zadovoljni sa uspehom i radom budućih pitomaca s kojima ćete raditi. Vaš pitomac **Ante Pavlović**.*

*Dragi potporučniče, uspjeli ste u onom što sam mislio da je nemoguće – izmjenili ste iz osnova moje shvaćanje o životu i radu u Armiji i starješinama. **Ranko Radović**.*

*Vama i ostalim starešinama pošlo je za rukom, da meni i verujem i ostalim pitomcima – što prijatnije provedemo ovo vreme, a što sam u početku sumnjao. O Vama i ostalim starešinama nosim najprijatnije uspomene iz Bileće. **Jovan Nikolovski**.*

*Druže potporučniče! Vaš odnos mi je učinio mnoga zadovoljstva. Pokazali ste veliko razumevanje i elastičnost starešine, koji ima veliku budućnost pred sobom. Želim Vam dalji uspjeh! Moram priznati, da sam vojsku Vašom pomoći prošao normalno i bez predrasuda. **Šokčević Svetozar**.*

Moj drugi vod

3. vod mtr. čete II. bat., XIV. razred ŠPRČ

(1. 4. 1958–20. 9. 1958)

Ocena: ?

Seznam gojencev (izgubljen): Boškov Vujadin, Jug Ludvik, Korošec Tomo, Susnić Livio, Pešić, Pudar

...

3. vod – Bileća, april 1958

(Vir: avtorjev foto album)

*Dragi podporučnik! Zelo težko je v nekaj vrsticah izraziti vse kar bi Vam rad povedal. Vedite, da ste mi bili od vsega začetka svetel primer starešine, zato bi me veselilo, da se še kdaj srečava kot dobra prijatelj. **Jug Ludvik**.*

*Spoštovani tovariš podporučnik! Z velikim razumevanjem ste delali z nami. Bili ste dobri z menoj, kakor tudi z nami vsemi. Hvaležen sem Vam zato, spoštujem Vas in cenim kakor se le more ceniti dobrega človeka, predvsem pa človeka. **Korošec Tomo** (verjetni avtor karikature).*

*Došao je konačno momenat rastanka, i tko zna da-li ćemo se još koji put vidjeti u životu, svakako znam jedno, da ću uvijek imati u sjećanju lik jednog oficira, jednog starešine, koji je bio sa nama čovek. Znam jedno, da iako je bilo teško neću tako brzo zaboraviti lijepe dane koje sam proveo zajedno sa Vama na ovom hercegovačkom kršu! **Susnić Livio**.*

To je tudi zadnji zapis.

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
tiho stopa naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

Kasneje sem v spominsko knjigo samo vlagal kartice in pisma, ki so prihajala na moj naslov K. M., v.p. 3215/2a Bileća. Šlo je v glavnem za »poročila« iz enot JLA, kjer so moji gojenci stažirali. Bila so obširna in prijateljska. Vseh seveda nisem ohranil. Ohranil sem pa fotografije in jih pogosto pogledam.

Moj tretji vod

3. vod mitr. čete II. bat, XV. razred ŠPRČ

(1. 11. 1958–20. 3. 1959)

Ocena: najboljši vod v Šoli, komandir voda pohvaljen

3. vod – Bileća november 1958

(kap. I. raz. Obradović, polkovnik Lukić in MFK),

(Vir: avtorjev foto.album)

Seznam gojencev: Ahmedbegović Mustafa, Bosnić Djuro, Cvetković Momčilo, Čorović, Gligorijević Ljubomir, Grgić, Ilić, Kitić. **Klančnik Karl, Košir Martin**, Kuzmanovski, Mavrić, Mičović Miroљjub, Mišćević, Mujić Muhamed, Nikolić, Rakić Josip, Ranković M., Simović Ranko, Špeletić Tomislav, Trajković, **Tušek**, Vidanović S., Vučković Boļidar.

Moj četrti vod

3. vod. mitr. čete II. bat. XVI. razred ŠPRČ:

(1. IV. 1959–20. IX. 1959),

Ocena: najboljši vod v šoli – najboljši komandir voda!

3. vod – Bileća, april 1959

Društvo Bilečanci Slovenija
Zlato polje 1, 4000 Kranj
info@bilecaslo.si
www.bilecaslo.si
+386 41 423 187
+386 40 557 817

»Sredi pušk in bajonetov,
sredi mrkih straž,
tihu stopa naša četa,
v hercegovski kras.
Čuje se odmev korakov,
po kamenju hercegovskem,
he ja ho, he ja ho.«

(Bilečanka, Milan Apih, 1940)

(Vir: fotoalbum avtorja)

Seznam gojencev: Avramovski Momčilo, Bosiljčič Vaso, Dančuo Zoran, Denegri Jerko, Djordjevski Mojsije, Đorđević Vladimir, Grujo Ivo, Jovičić, Marjanović Petar, Naumovski Naum, Rošuo Pavle, Skundrić Radimir, Smiljanić Pavle, Sopek Božidar, **Srčnik Franc**, Stević Anđelko, Terbovec Bruno, Tkalčević Mate, Todorović Jovan, Toplica Šefki.

1. novembra 1959 sem bil po načrtu »Drvar–2« premeščen v garnizijo Šibenik, v Poveljstvo vojaškega področja, v četo Vojaške policije kot poveljnik 1. voda in obenem namestnik poveljnika čete.

Tam na »Marini« več ni bilo časa za spominske knjige in podobno.

Nova sredina in drugačna vsebina dela v vojaški policiji: kontrola obnašanja vojakov in mornarjev, pa tudi vojaškega prometa, urjenje ...

Pa še poročil sem se kmalu, rodila se tudi druga hčerka. Stanovali v »Ležečem nebotičniku«.

Obenem končal Šolo vojaške policije, bil v Odredu JNA na Sinaju, prešel v Varnostno službo JLA, končal Varnostno šolo v Pančevu, premeščen v Split in kmalu zatem končal še Višjo vojaško akademijo JLA.

Po intervenciji polkovnika Dušana Rusića sem bil 1969 premeščen v Pulj, zatem pa v Ljubljano.